

Miljø- og Fødevareministeriet

Institution: NaturErhvervstyrelsen

Enhed/initialer: Miljø og Biodiversitet/BILU

Sagsnr.: 14-3046-000002

Dato: 26. oktober 2015

Referat fra møde i Udvalget for Plantegenetiske Ressourcer

den 25. september 2015

Mødet blev afholdt i NaturErhvervstyrelsen (NAER) og der deltog følgende medlemmer fra udvalget:

Birte Boelt, Aarhus Universitet (formand)
Anders Søndergaard Larsen, DLF-Trifolium A/S
Erling Frederiksen, Frøsamlerne
Peter Bavnhøj, Dansk Landbrugsmuseum
Erik Dahl Kjær, Københavns Universitet
Hanne Lakkenborg Kristensen, Aarhus Universitet, Årslev
Kirsten Jørgensen, Københavns Universitet
Mogens Nygaard Olesen, Foreningen danske Planteforædlere

Øvrige deltagere i mødet:

Jette Nydam Hansen, NordGen
NaturErhvervstyrelsen (NAER) Kim Holm Boesen (punkt 1-3) og Birgitte Lund (referent)

Afbud fra: Ahmed Jahoor, Nordic Seed A/S
Bruno Sander Nielsen, Landbrug & Fødevarer
Rikke Bagger Jørgensen, DTU, Campus Risø
Jens Kr. Ege Olsen, LKF Vandel
Hans Erik Svart, Naturstyrelsen
Lars Sørensen, Økologisk Landsforening
Lisbet Dahl, Pometet, KU

Dagsorden:

Punkt 1. Velkommen

Formanden bød medlemmerne velkommen og specielt til Kirsten Jørgensen, Københavns Universitet, som deltog for første gang og til stedfortræderne, der deltog fra Frøsamlerne og DLF-Trifolium A/S.

Punkt 2. Godkendelse af dagsorden

Dagsordenen blev godkendt som følger:

Punkt 1. Velkommen

Punkt 2. Godkendelse af dagsorden

Punkt 3. Meddelelser

- a. Formanden
- b. NaturErhvervstyrelsen (Ny bekendtgørelse og midler til området)
- c. Medlemmerne

Punkt 4. Ny strategi

- a. Udnyttelse af plantearter / afgrøder – de store arter / afgrøder (Bruno Sander Nielsen)
- b. Udnyttelse af plantearter / afgrøder – de mindre arter / afgrøder (Hanne Lakkenborg)

- c. Bevaring *in situ* af de truede vilde plantearter, der er slægtninge til de dyrkede planter plus reliktplanter (Hans Erik Svart / Erik Dahl Kjær)
- d. Bevaring *ex situ* (Lisbet Dahl)

Punkt 5. Nyt udvalg for de plantegenetiske ressourcer

Punkt 6. Eventuelt

Punkt 7. Næste møde

Punkt 3. Punkt 3. Meddelelser

- a. Formanden orienterede:

Udvalgsmødet, som oprindeligt var planlagt til den 17. juni, var blevet udskudt på grund af valget.

- b. NaturErhvervstyrelsen orienterede:

Et ministerium efter valget: Miljø- og Fødevareministeriet.

Udflytning af styrelser: Alle er i spil.

Ny bekendtgørelse og midler til området: Bekendtgørelse om projektilskud til bevaringsarbejdet med husdyr- og plantegenetiske ressourcer vil blive sendt i høring inden for de næste par uger, bl.a. til de berørte udvalg. Ministeren har besluttet, at der bliver udformet en projektilskudsordning med nationale midler inden for områderne for de husdyr- og plantegenetiske ressourcer. Det betyder, at udvalget for plantegenetiske ressourcer får en ny opgave, idet udvalget vil få forelagt og skal indstille projekter til NaturErhvervstyrelsen om anvendelsen af midlerne. Der vil dog være risiko for inhabilitet i forbindelse med denne rådgivning, som NaturErhvervstyrelsen vil gennemgå på næste møde. Det blev oplyst, at der er finansielle midler til området til og med 2018. Den nye tilskudsordning er en tilsagnsordning, hvilket betyder at der er mulighed for at søge tilskud til tre-årige projekter. I 2015 er der i alt 4,4 millioner til det jordbrugets genetiske ressource område.

GM-afgrøder: Der blev opdateret om det politiske arbejde på området siden sidste møde. Danmark har anmodet om dyrkningsundtagelse for fire GM-majs.

- c. Medlemmerne orienterede:

Forædlerne:

- De ønsker at forædle og dyrke GM-afgrøder i Danmark.
- Prydplantedelen er omfattende og økonomisk betydningsfuld i Danmark, herunder rosenforædlingen, men er i dag ikke omfattet af bevaringsarbejdet med de plantegenetiske ressourcer, som i f.eks. Norge og Sverige.

Aarhus Universitet fortalte udvalget, at Gitte Kjeldsen Bjørn tidligere ansat ved Årsløv er død. Gitte har arbejdet hårdt for at bevare, bruge og oplyse om specielt grønsagerne, som vigtige plantegenetiske ressourcer.

Frøsamlerne oplyste, at der har været en konstruktiv dialog i 'Dialogforum om EU-sortslovgivning' i forbindelse med revisionen af EU's markedsdirektiver, i forhold til overdragelse af frø, bevaringssorter, markedsadgang og biodiversitet.

NordGen:

- *Personaleudskiftningen* er stor i disse år på grund af 8-årsreglen.
- *Privat persons efterspørgsel* efter frømateriale er omfattende i disse år.
- *Udkast til en 20 års plan* for NordGen er blevet udarbejdet.
- *Sorter på sortsliste*: Punktet fra sidste møde blev fulgt op, idet der p.t. bliver arbejdet på at få en aftale i stand om at få en automatisk overførsel fra Tystoftefonden af nye godkendte sorter og den tilhørende information til NordGen. En forudsætning er dog, at forædlerne skal give deres tilladelse til denne ordning.

Punkt 4. Ny strategi

Igen blev det diskuteret, hvorfor udarbejde en strategi frem for en handlingsplan for området. Der blev argumenteret for, at en strategi er en håndbog for, hvad det er, der vil blive arbejdet med inden for de næste fire år, og er dermed ikke bundet fast op konkrete indsatser. Ved at sætte handlinger på, kan det hindre/bremse for modtageligheden for nye ideer. Strategien skal være en løftestang også i forbindelse med andre områder, og det er vigtigt at få beskrevet.

Der var en generel diskussion af, hvilke arter den nye strategi skal omfatte, da prydblanternes økonomiske betydning var blevet fremhævet under punktet fra medlemmerne. Samme spørgsmål blev belyst i rapporten fra 2007 udarbejdet af Aarhus Universitet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri "Jordbrugets plantegenetiske ressourcer i Danmark. Status og bevaring". Dengang blev det anbefalet løbende at arbejde videre med indsamling af information om at inddrage prydblant under mandatet for de plantegenetiske ressourcer. I den nye strategi skal der derfor indgå en beskrivelse af snitfladen til de øvrige genetiske ressourcer som prydblant og skov, ud over jordbrugets plantegenetiske ressourcer, samt hvorfor disse er vigtige.

Igen blev det fremhævet, at kulturhistorien er vigtig, inden for hvert af de fire områder, som bliver udgangspunkt for strategien. Ligeledes blev det der sat spørgsmålstejn ved, om formidling skal være et separat punkt i strategien, eller det skal indgå under hvert af de fire hovedoverskrifter i strategien.

Der blev taget udgangspunkt i de skriv, der var fremsendt forud for mødet til overskrifterne i den nye strategi:

- a. *Udnyttelse af plantearter / afgrøder – de store arter / afgrøder (Bruno Sander Nielsen)*
Punktet er rettet mod den kommercielle forædling. Det er det her, som forædlerne gerne vil, og med strategien er der mulighed for at samarbejde bredt på tværs af forædlere og arter.
- b. *Udnyttelse af plantearter / afgrøder – de mindre arter / afgrøder (Hanne Lakkenborg)*
Der blev givet en kort opdatering om grundlaget for opdelingen af a) og b), idet det vedrører henholdsvis de kommercielle og de mindre forædlere, d.v.s. mikroforædlerne. Frøsamlerne oplyste, at punktet og indholdet stemmer fint overens med, hvad frøsamlerne efterlyser.
- c. *Bevaring in situ af de truede vilde plantearter, der er slægtninge til de dyrkede planter plus reliktplanter (Hans Erik Svart / Erik Dahl Kjær)*
På mødet blev der uddelt et skriv om de vilde slægtninge til de dyrkede afgrøder. Derudover blev det oplyst, at punktet skal dække tre områder. Det drejer sig om de vilde planter til de kultiverede arter, som Aarhus Universitet arbejder med; vedplanter, frugttræer og -buske til havebruget og reliktplanter.
- d. *Bevaring ex situ (Lisbet Dahl)*
Til det fremsendte materiale til punktet var der enighed om, at der mangler en beskrivelse af hvorfor bevaring er vigtig.

Generet blev det aftalt for alle fire hovedoverskrifter, at bidrag med beskrivelse af områderne, i forhold til hvor det er vi gerne vil være om fire år, kan sendes til styrelsen inden for de næste par uger. For at komme videre i processen med udformningen af den nye strategi **blev det besluttet, at:**

- Opgaven med at skrive strategien sammen ligger nu hos NaturErhvervstyrelsen med de input udvalget har leveret.

Punkt 5. Eventuelt

NaturErhvervstyrelsen oplyste, at der er mulighed for at afholde en temadag om plantegenetiske ressourcer.

Punkt 6. Næste møde

Det næste møde er aftalt til:

- **Torsdag den 26. november 2015 fra kl. 12:00 – 16:30 i NaturErhvervstyrelsen.**

På dette møde skal udvalget indstille projekter i forhold til bekendtgørelse nr. 1186 af 19. oktober 2015 om projekttilskud til bevaringsarbejdet med gamle danske husdyr- og plantegenetiske ressourcer.